

ЕҢБЕК МИГРАНТТАРЫ АРАСЫНДА ДІНИ ЭКСТРЕМИЗМ МЕН ТЕРРОРИЗМНІҢ АЛДЫН АЛУ

Қазақстан Республикасының аумағындағы қауіпсіздік және
заңдылық шаралары

Алматы облысы Дін істері басқармасы

Еңбек мигранттарының осалдығы

ЖАҢА ОРТАДАҒЫ ЕҢБЕК МИГРАНТТАРЫНЫҢ ҚИЫНДЫҚТАРЫ МЕН ҚАУІПТЕРІ

01

Тілдік және құқықтық қиындық

Жаңа ортадағы бейімделу қиындықтары, тілдік барьерлер және заңнамалық құжаттарды түсінбеу салдарынан туындайтын тұрақсыздық.

02

Құқықтық сауатсыздық

Еңбек мигранттарының өз құқықтары мен міндеттерін толық білмеуі, оларды қанау мен әділетсіздік жағдайларына қарсы дәрменсіз етеді.

03

Экстремистік топтар қаупі

Әлеуметтік оқшаулану мен тұрақсыздық жағдайындағы адамдардың деструктивті діни ағымдар мен экстремистік топтардың ықпалына түсуі.

ЭКСТРЕМИСТІК АРБАУ ТАКТИКАСЫ

Арбау әдістері

1 Дереву зорлыққа шақырмайды

2 Жеке өмірлік жағдайды
пайдалану

Жалған уәделер

1 Қоғам мен заңнан қол
үздіреді

2 Қамқорлық емес, бақылау
мен тәуелділік

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ҚҰҚЫҚТЫҚ КЕПІЛДІКТЕР

Қазақстан аумағындағы әрбір адамның құқықтық қорғалуы, діни сенім еркіндігі және заңсыз әрекеттер мен зорлық-зомбылықты ақтауға қатысты мемлекеттік талаптар.

1

Құқықтық қорғау

Қазақстан Республикасының аумағында жүрген әрбір адам, оның азаматтығына қарамастан, мемлекеттік заңдармен толықтай қорғалады және тең құқыққа ие.

2

Діни сенім

Діни сенім – әрбір адамның жеке таңдауы мен бостандығы. Мемлекет азаматтардың өз қалауы бойынша наным-сенімде болуына кепілдік береді және құрметтейді.

3

Қауіпсіздік

Зорлық-зомбылықты немесе заңсыз әрекеттерді ақтау – қылмыс. Қауіпсіздік үшін заңды білу, ресми органдарға жүгіну және саналы шешім қабылдау маңызды.

ТЕРРОРИЗМ МЕН ЭКСТРЕМИЗМ

Терроризм мен экстремизм — қоғамдық қауіпсіздікке, мемлекеттің конституциялық құрылымына және азаматтардың тыныштығына тікелей қатер төндіретін деструктивті құбылыстар.

Терроризм

Күш қолдану идеологиясы және халықты үрейлендіру арқылы мемлекеттік органдардың шешіміне, әрекеттеріне әсер етуге бағытталған қауіпті тәжірибе.

01

Экстремизм

Конституциялық құрылысты күшпен өзгерту, егемендікті бұзу, билікті күшпен басып алу немесе ұлттық алауыздықты қоздыруға бағытталған әрекеттер.

02

Деструктивтілік

Қоғамдағы қалыптасқан жүйені, адамдар арасындағы қатынасты немесе мемлекеттік құрылымдарды бұзу, жою, бүлдіру сияқты қауіпті әрекеттерге бағытталған мінез-құлық.

03

Белгілер

РАДИКАЛДЫ ӨЗГЕРІСТЕР

Радикалды көзқарастардың белгілері мен ерекшеліктері.
Идеяларға берілу, сын көзбен қарамау және өзін «таза»
санау арқылы орын алатын өзгерістерге шолу.

Радикалды идея

Діни мәселелерге тек бір жақты,
қатал және ымырасыз
көзқараспен қарау үрдісі басым
болады.

Түсінік өзгерісі

Бұрын дұрыс деп саналған
нәрселерді бұрыс деп санап, қате
әрекеттерді ақтауға тырысу үрдісі.

Сынсыз қабылдау

Жаңа сенімдерді ешбір сынсыз
қабылдап, басқа пікірлерге
мүлдем құлақ аспау және жабық
қалу.

Өзін таза санау

Өзін ғана нағыз мұсылман деп,
қалғандарды адасқандар немесе
кәпірлер деп айыптау және бөлу.

МІНЕЗ-ҚҰЛЫҚТАҒЫ РАДИКАЛДЫ ӨЗГЕРІС

Адамның мінез-құлқындағы түбегейлі өзгерістер мен жасырын әрекеттер қауіптің немесе сыртқы әсердің көрсеткіші болуы мүмкін. Бұл белгілерді ерте анықтау маңызды.

Оқшаулану

Отбасы мен достарынан алыстап, тек өзінің жаңа ортасымен ғана қарым-қатынас жасау, әлеуметтік байланыстарды толығымен үзу немесе шектеу.

Жасырын әрекет

Кездесулерін немесе іс-әрекеттерін жақындарынан жасыру, телефонмен сөйлескенде немесе хат алмасуда аса сақ әрі күдікті әрекеттер жасау.

Ашуланшақтық

Кез келген сынға немесе басқа көзқарасқа бірден ашуланып, төзімсіздік таныту, жиі дауласу және агрессияның жоғары деңгейін көрсету.

Сыртқы келбет

Діни немесе идеологиялық талаптарға сай киіну, мысалы паранджа кию, арнайы киім үлгісін таңдау немесе сақал қою сияқты айқын өзгерістер.

Қаржылық жағдай

Кенеттен ақшасының көбеюі, түсініксіз кіріс көздері немесе қайырымдылықпен айналысу сылтауымен күдікті қаржылық транзакциялардың көбеюі.

ИНТЕРНЕТТЕГІ БЕЛСЕНДІЛІК

Интернеттегі мінез-құлықтың өзгеруі – радикалды идеологияға тартылудың басты белгілерінің бірі.

Экстремистік

Радикалды идеяларды насихаттайтын сайттарды, бейнежазбаларды немесе чаттарды белсенді түрде қарау және зерделеу әдетінің пайда болуы.

Әлеуметтік желі

Радикалды бағыттағы топтарға мүше болу, олардың материалдарын бөлісу және идеяларын әлеуметтік желілерде жаппай таратуға қатысу әрекеттері.

Жаңа аккаунттар

Жеке басын құпия сақтау және танылмау мақсатында жалған аты-жөнімен немесе бүркеншік атпен жаңа парақшалар мен аккаунттарды жаппай ашу.

ЖЕКЕ АДАМ МЕН ҚОҒАМҒА ТӨНЕТІН ҚАУІПТІҢ ЗАРДАПТАРЫ

01 Жеке адамға келтірер зиян

Сана мен ерікті манипуляциялау, психологиялық зардаптар (агрессия, фанатизм), өмір мен денсаулыққа қауіп, болашақ мүмкіндіктерден (білім, жұмыс) айырылу.

02 Қоғамға әсері мен зардабы

Қоғамдық алаңдаушылықтың күшеюі, сенім дағдарысы, зорлық-зомбылықты ақтау және жастарды адастыру арқылы әлеуметтік тұрақтылықтың бұзылуына алып келеді.

03 Мемлекеттік қауіпсіздік

Конституциялық құрылымға тікелей қауіп, үлкен экономикалық шығындар және мемлекеттің халықаралық аренадағы беделіне нұқсан келуі, саяси тұрақсыздық.

ЭКСТРЕМИЗМ ЖӘНЕ ТЕРРОРИЗМ ЖАЗАСЫ

Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексі бойынша терроризм және экстремизм үшін қарастырылған баптар мен қылмыстардың тізімі.

Бап	Қылмыс түрі
174-бап	Әлеуметтік, ұлттық, нәсілдік немесе діни алауыздықты қоздыру
179-бап	Билікті басып алуды насихаттау немесе конституциялық құрылысты күштеп өзгерту
182-бап	Экстремистік топ құру, оған басшылық ету немесе қатысу
258-бап	Террористік немесе экстремистік әрекетті қаржыландыру
260-бап	Террористік немесе экстремистік даярлықтан өту
405-бап	Сот тыйым салған ұйымдардың қызметін ұйымдастыру және қатысу

ДІНИ ҚЫЗМЕТ ЗАҢДАРЫ

Діни бірлестіктердің қызметіне қатысты мемлекеттік заң талаптары мен ережелердің негізгі аспектілері.

1

Тіркеу

Діни ұйым жұмысы үшін оны мемлекеттік органдарда міндетті түрде тіркеуден өткізу қажет.

2

Заңды мақсаттар

Діни ұйымдар тек діни қызметпен айналысуы тиіс. Саяси әрекетке немесе экстремизмге тыйым бар.

3

Тәртіпті сақтау

Діни шараларды өткізу кезінде қоғамдық тәртіп пен қауіпсіздік ережелерін сақтау қатаң міндет.

4

Әдебиет бақылау

Діни материалдарды тарату барысында заңнамалық талаптар мен ережелердің толық сақталуы тиіс.

5

Миссионерлік

Шет елден келіп дін тарату немесе миссионерлікпен айналысу үшін арнайы рұқсат алу қажет.

ТЕРРОРИЗМ СТАТИСТИКАСЫ

Тәуелсіздік кезеңіндегі террористік оқиғалар,
құрбандар мен қаза тапқан лаңкестер туралы
мәліметтер.

18

Оқиғалар саны

106

Жалпы құрбандар

77

Лаңкестер өлімі

17

Қызметкерлер

12

Бейбіт тұрғындар

ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫНДАҒЫ ТЕРРОРИСТІК ШАБУЫЛДАР МЫСАЛДАРЫ

2011 Ақтөбе

2011 жылдың маусымында қару-жарақ дүкені мен ұлттық ұлан бөліміне шабуыл жасалды. Оқиға салдарынан 7 адам қаза тауып, қоғамда үлкен дүрбелең болды.

2011 Тараз

2011 жылдың шілдесінде Тараз қаласында жанкештінің жарылысы тіркелді. Террорлық әрекет нәтижесінде 7 адам өз өмірін жоғалтып, қайғылы оқиғаға айналды.

2016 Ақтөбе

2016 жылдың маусымында қару-жарақ дүкендері мен әскери бөлімшеге қарулы шабуылдар ұйымдастырылды. Шабуыл нәтижесінде 7 адам көз жұмды, елде төтенше жағдай туды.

2016 Алматы

2016 жылдың шілдесінде полиция учаскесіне қарулы шабуыл жасалды. Бұл оқиға салдарынан 3 полиция қызметкері мен 1 бейбіт тұрғын қаза тауып, халықты дүрліктірді.

2011 Атырау

2011 жылдың қазан айында Атырау қаласында екі жарылыс орын алды. Бұл террорлық актілер қоғамда үлкен резонанс тудырып, қауіпсіздік шараларын күшейтті.

2011 Боралдай

Алматы маңындағы Боралдай кентінде арнайы операция кезінде экстремистік топпен қақтығыс болды. Нәтижесінде бес террорист жойылып, тұрақтылық қалпына келтірілді.

ЗАРДАП

Әкесін күткен

Бала әкесінің қайтып оралуын үмітпен күтті, алайда теракт салдарынан бір сәтте жетім қалып, өмір бойы сағыныш пен мұңға батты.

Баласын күткен

Ата-ана өз перзентінің болашағына сенім артты, бірақ теракт олардың барлық үмітін қиып, өмірлік қайғы мен қара жамылуға душар етті.

Жолдасын күткен

Өмірлік серігінің аман-есен оралуын тілеген жар, сұмдық оқиғаның кесірінен ендігі өмірін жалғыздық пен еске алумен өткізуге мәжбүр болды.

СЫНИ ЖӘНЕ МЕДИА СҮЗГІ

Сыни ойлау

- 1 Ақпарат көзін мұқият бағалау
- 2 Логикаға толық сүйену
- 3 Сұрақ қою машығы

Медиа сауаттылық

- 1 Фейк жаңалықтарды тану
- 2 Контексті дұрыс тексеру
- 3 Медианы түсіну

ЭКСТРЕМИЗМГЕ ҚАРСЫ ТҰРУ

Эмоционалды тұрақтылық пен цифрлық қауіпсіздік шаралары.

Эмоциялық күш

Реніш пен өш алу риторикасына берілмеу, қысым мен арандатуға төтеп беру қабілеті.

Цифрлық қауіп

Күмәнді аккаунттардан аулақ болу, жабық радикалды чаттарға кірмеу, деректерді қорғау.

Тұрақтылық

Өмірдегі қиындықтарды заңды және бейбіт әдістермен шешуге бағытталған өмірлік ұстаным.

ОТБАСЫЛЫҚ ТӘРБИЕ

Отбасы — радикалдан қорғайтын орта. «Шартсыз махаббат» қағидаты.

01 Шын қабылдау

Балаңызды бар болғаны үшін, кемшіліктерімен де толық қабылдаңыз. Бұл оның өзіне деген сенімділігін арттырып, ата-анасымен жақындығын нығайтады және өзін бағалы сезінуге көмектеседі.

02 Эмоциялық жылу

Эмоциялық жылулық пен жиі құшақтау — бала дамуының іргетасы. Бұл орта баланың қауіпсіздік сезімін оятып, стресс пен сыртқы кері әсерлерге төзімділігін айтарлықтай арттыра түседі.

03 Әрекетті түзету

Баланың жағымсыз әрекетін түзету кезінде оны кінәламаңыз немесе жеке басын кемсітпеңіз. Тек істеген ісіне сындарлы баға беріп, жақсы жағына бағыттауға күш салып, қолдау білдіріңіз.

04 Сенімді орта

Балаңыз өз ойы мен сезімін еш қысылмай, ашық жеткізе алатын сенімді орта қалыптастырыңыз. Ашық сөйлесу — кез келген мәселенің алдын алудың ең тиімді және дұрыс жолы болып табылады.

ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР

Қазақстан қоғамының рухани негізін қалайтын және азаматтардың ынтымағын, адамгершілігін, бірлігін және мейірімділігін біріктіретін басты ұлттық құндылықтар жиынтығы.

Зайырлылық

Әр азаматтың діни сенім бостандығын қамтамасыз ететін, қоғамдағы бірліктің берік негізі.

Адамгершілік

Адалдық пен әділдікті серік етіп, әр адамды сыйлау арқылы толыққанды тұлға болып өсу.

Мейірімділік

Қонақжайлылық пен жанашырлықты паш етіп, халқымыздың ең басты әрі қастерлі қасиеті болу.

Бірлік

Бірлік бар жерде тірлік бар. Халықтың берекесі мен ынтымағын сақтап, елдігімізді нығайту.

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ

Бірлігіміз бекем, еліміз тыныш болсын. Назарларыңызға рахмет

